

Vědomí souvislostí

Všestranná umělkyně Gabriela Vránová už více než tri desetiletí rozdává své umění na prknech Divadla na Vinohradech, na pražské Konzervatoři učí další herecké generace, znají ji televizní a filmoví diváci v celé republice, dávno je rozebraná i její kniha fejetonů Magnetický vítr a významná je i její práce v rozhlase. Působí ale i jako poslankyně česko-slovenského duchovního parlamentu MOSTY a v řadě nadací. Její domov přímo vyzařuje milou a příjemnou atmosféru nefašované rodinné pohody.

VLADIMÍR ROGL

Víte, já jsem vždy nade všechno ctíla rodinu, která u nás funguje jako jeden veliký uzavřený kruh, i když jsme od sebe hodně daleko - v Brně, San Francisku, Nitre, Hlohovci, Martinu a snad v celé jižní Moravě. Moje původní rodina je rakousko-uherská, tatínek jako básník byl přímo bytostně vrostlý do moravsko-slovenského pomezí a maminka pochází z rodu slovensko-maďarsko-chorvatsko-rakousko-německého.

Předpokládám, že vaší největší láskou je divadlo. Co pro vás znamená, co vám dává a co umožňuje?

Divadlo je opravdu mou největší láskou, není to však

jenom divadlo, ale celá oblast věcí, která je s divadlem spojena. A to je odjakživa touha po krásě, touha dávat něco hezkého lidem a touha, prostřednictvím něčeho takového jako je divadlo, s nimi komunikovat. Z toho tedy zcela logicky vyplývá, že mou největší láskou jsou lidi. Já lásku nerozlišuji na malou nebo velkou. Myslím si, že láska je jenom jediná, ale má zato tisíce podob. Pod pojmem malé lásky myslím vztah k určitým věcem a drobnostkám, které mi připomínají, a zase se k tomu dostávám, lidí se kterými jsem se setkávala, se kterými jsem rostla a se kterými jsem se seznámila během své, ne už tak krátké, cesty životem. A pak také lidí, kteří pro

Se svou bronzovou dvojnicí - busta od akademického sochaře Vítězslava Eibla.

Tisíc krásných maličností - každá z nich má svůj příběh.

mne v životě něco znamenali, byť třeba jen maličkost, letmý úsměv, pohled či náhodné rychlé setkání.

Jednou jste řekla, že vaší drogou jsou knihy. Jsou takovou drogou i hezké maličkosti a předměty, kterými máte ráda?

Přiznávám se, že kniha je pro mne opravdu droga, protože já bez knížky neusnu. Ale ty maličkosti jsou věci, které mi připomínají 'něco', příběh, událost, představení nebo člověka se kterým jsem se sešla. Víte, já nejsem sběratelka v pravém slova smyslu, i když jsem členkou asociace starožitníků, a dokonce jsem i jejich patronem. Oni jsou na mne strašně milí a s prezidentem asociace panem Šubrtem jsem se kdysi seznámila právě v jednom starožitnictví. Ty staré krásné věci, které mám ráda, byly kdysi dobře a kvalitně vyrobeny a ulpívá na nich navíc i doba jejich vzniku a připomínají to, co je nenávratně pryč. Ráda se dívám do výloh starožitnictví, ale dnes už opravdu jen dívám. Dříve, dokud takový rosenthalský porcelánek stával

tři stovky, to šlo, ale dnes, kdy i docela malá figurečka je za pět tisíc, musím uvažovat, že stále jsou zde i jiné věci, které potřebuji a které si musím koupit. Někteří přátelé a známí o mně ví, že sbírám lžičky, a proto mi z každé cesty jednu přivezou. Jsou to takové blbinky, ale zato jich mám moře a každá mi připomíná odkud nebo od koho je. Čili, každý kousek je opět malým příběhem. Jeden z Paříže, jiný třeba z Číny nebo Hongkongu.

Říkáte maličkosti. Mají i ony svoje osudy a příběhy?

Samozřejmě, a nejen ty. Často jsou i obestřeny jakýmsi kouzlem, romantikou a dotykem tajemná. Takové tajemství je něco strašně krásného a milého. Vždyť všeho se člověk dotknout nemusí, přestože ho to láká. Tak třeba tento obrázek 'Tichý břeh řeky' od pana Viléma Plocka, jsem si koupila někdy začátkem šedesátých let, protože mi připomínal nejen 'eL svými stulíky a vodními liliemi, ale především řeku Svratku. Po letech jsem na téma koupil tohoto obrazu napsala fejeton o inspiraci k životu a umění, které

Něžné zátiší s obrázky.

v člověku vyvolávají určité představy a jak se spojují se skutečností. Čírou náhodou si fejeton přečetl autor obrázku, napsal mi a od té doby jsme přátelé. Když jsem pak hrála Natálii v Turgeněvově 'Měsíci na venkově' tak mi pan Plocek poslal krásný obrázek Osamělé lodky s vepsaným poděkováním. Některé obrázky a plastiky úzce souvisí přímo s mou osobou nebo mými blízkými. Tento roztomilý obrázek se jmenuje 'Jitro Gabriely' a takto si mne paní Bohatová, kumštýřka se dřevem, představovala jako dívku. Vidíte, docela se střelila, i ten účes jsem nosila podobný. Tohle je Olinka Menšíková a tyto mušle mi přivezl Ondra z Bretagne. Podobný obraz klauna od pana Tomse má doma dokonce i Václav Havel. Tohle je Vláda Komárek a tato busta, to jsem zase já. Je od Vítězslava Eibla z Mariánských Lázní a stála tam dokonce i v divadle. Vidíte ten 'níťák'? Tak mne viděla Anička Netiková v Maryše. Obraz přístavu ve Splitu je od malíře Vonáška z roku třicetšest. Vůbec není podstatná jeho hodnota a ani to jak se ke mně dostal z rodiny architekta Kysely, jehož paní byla přítelkyně mé maminky - tchyně Andělky - a obraz jí odkázala. Od ní pak putoval ke mně a sem na stěnu. Jednou k nám přišel náš kamarád - doktor Láďa Novák, který má ve Splitu rodinu a naprosto spolehlivě na obraze našel dům tety Rajny i terasu bytu, kde jsme v šedesátém sedmém roce, při naší první velké cestě do ciziny, spali. Třicet let po namalování jsme obraz doplnili vlastním příběhem a on se spojil i s mým životem. Není právě to jakési ta-

jemno? Nebo nad těmito vyřezávanými alby s nepřeberným množstvím fotografií lidí, jejichž jména už ani neznám, se dají vymýšlet celé romantické příběhy. Některé věci a předměty mají svůj osobitý příběh, jiné jsou jen krásné.

Říkala jste, že máte chalupu. Slouží vám k odpočinku?

Chalupu jsem nikdy neměla, protože jsme jezdili k rodičům do Brna a všechno mne táhlo na Moravu. Teď ji máme na severu Čech, ke kterým jsem neměla žádný vztah a dodnes se s touto krajinou sžívám, ale naučila jsem se ji mít ráda. Měla být zdrojem odpočinku a přírody, ale pro mne je velkým snem a věřím, že uskutečnitelným, zavřít se na chalupě třeba celý měsíc a psát. Na to se moc těším. I tam je spousta inspirací a krásy.

Známa je i vaše pedagogická činnost, jací jsou vaši studenti?

Práce s dětmi mne bez nadsázky velmi vyčerpává, ale současně i omlazuje a udržuje, jak se dnes říká, „IN“. Myslím, že mám báječná děcka a přišla jsem už dávno na to, že jejich problémy jsou velmi podobné těm, co jsme měli kdysi my. Jsou to ale tak křehké dušičky, že se často o ně bojím, protože vím, co tato agresivní doba dokáže dělat s lidmi, ideály a romantikou. Naštěstí však také oni slyší a stoprocentně rozumí svému stříbrnému větru.

Zpíváte ráda?

Jé a jak! Všude, doma i na jevišti. Snad nejraději mám moravské a slovenské národní a umím takové písničky, které jen málokdo zná. Ostatně, znáte tuhle?

Foto: Štěpán LUŽANSKÝ

Tak viděla Maryšu, v podání naší umělkyně, Anna Netiková.

Náhrdelník z mušliček od syna Ondřeje z Bretagne.